

TROBALLA DE GALTELLI (SARDENYA)*MIQUEL DE CRUSAFONT***Núm.** AN-93**Lloc:** Castell de Pontes, dins el terme de Galtelli, a mig camí entre Orosei i Galtelli, a l'actual província de Nuoro (Sardenya).**Composició:** 1 pugeses municipal de Lleida, probablement falsa.**Dates límit:** Vers el s. XV, difícilment precisable atès que es tracta d'una probable falsificació.**Data més probable de l'ocultació:** s. XV.**Localització:** Desconeguda.**Data de la troballa:** 2014.**Circumstàncies de la troballa:** En superfície i casual, en les runes del castell.**Descripció:**

Pugeses de Lleida d'aram amb rastres de fosa.

a/ (x)PUG(x)ESA(x)DEL(x)EDA (lletra gòtica). Triple llir dins de cairó
r/ semblant a l'anvers. (x) grups de tres punts.

Pes: 2,15 g. Diàmetre: 20 mm ref.: CrusCC-3753

Comentaris:

El castell de Pontes, proper a Galtelli, es troba dalt d'un turó i formà part del judicat de Gallura des del s. XII, que el degué fer construir probablement en aquesta època, potser aprofitant una base d'època romana. Va pertànyer a Elionor d'Arborea. Se'n conserven unes poques restes de la muralla i una part d'una torre.

La peça correspon al tipus més abundant entre les pugeses municipals de Lleida, però, a més, presenta restes de fosa amb petits glòbuls, és tallada de forma irregular i coincideix amb els tipus emesos fraudulentament al castell d'Orcau. Es tracta, doncs, d'una probable falsificació, feta a Orcau o en algun altre lloc,

però això no treu que hagués pogut circular, tal com ho hem vist amb moltes altres pugeses lleidatanes igualment foses i d'aquest mateix tipus.

La singularitat més gran de la troballa és el fet que una peça de caràcter municipal, amb un àmbit limitat de circulació, arribi a trobar-se en un lloc tan allunyat com Sardenya. És cert que la pugesa de Lleida va circular en àrees molt grans de Catalunya i que se n'han trobat exemplars una mica pertot, però no coneixem cap altre cas de peces locals trobades a Sardenya. Es tracta, però, d'un cas paral·lel als dos diners locals de Bonifaccio (Còrsega) trobats a Catalunya i que vàrem publicar fa uns anys. Ni en el cas actual ni en el de Bonifaccio hi havia cap nexa aparent entre el lloc d'emissió i el de retrobament, fora de l'actuació dels catalans i les seves conquestes territorials en aquests àmbits.

La lliçó que ens dóna la troballa creiem que és la següent: una moneda individualment pot haver viatjat atzarosament a qualsevol lloc i el fet per si sol no permet de fer-ne cap mena d'especulació i molt menys encara d'assajar de plantejar qüestions de circulació monetària. Pensem que fins i tot algunes pallofes eclesials, pròpies d'una parròquia, han estat trobades ben lluny del seu lloc d'emissió. I que qualsevol desplaçament individual d'un emigrant, d'un pelegrí o d'un comerciant pot justificar que, entre el seu petit fons de xavalla, es perdi una peça i ens generi una troballa aparentment detonant. Per tant, res es pot dir si no hi ha una certa acumulació d'aquestes troballes i si no hi ha alguna dada històrica que en pugui donar la justificació.

Agraïm al nostre amic Enrico Piras les dades referents a aquesta troballa.

BIBLIOGRAFIA:

CRUSAFONT, Miquel de. *Catàleg General de la Moneda Catalana*, SCEN(IEC), Barcelona, 2009, d'on donem la referència de classificació de la moneda.

CRUSAFONT, Miquel de, "Troballa del castell d'Orcau", *Acta Numismàtica* 43, 2013, p. 255-260.

CRUSAFONT, Miquel de, "Troballes del Segrià", *Acta Numismàtica* 36, 2006, p. 221-223, on donàvem compte de la troballa de les dues peces de Bonifaccio.